

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/154/2022
Identifikačné číslo spisu:	8614206696
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8614206696.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Slovak Telekom, a.s., Bratislava, Bajkalská 28, IČO: 35 763 469, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Škerlíkom, CSc., Dolný Kubín, J. Ťatliaka 2051/8, proti žalovanej A. L., narodenej X. L. XXXX, P., R. XXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, Svidník, Sovietskych hrdinov 163/66, o návrhu žalovanej na obnovu konania, vedenom na bývalom Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 8C/133/2014, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 31. januára 2022 sp. zn. 7Co/50/2021, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 31. januára 2022 sp. zn. 7Co/50/2021 z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo dňa 24. júna 2021 č. k. 8C/133/2014-243, v dôsledku späťvzatia návrhu na obnovu konania konanie zastavil a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Na výrok o trovách konania aplikoval ustanovenie § 257 CSP s odôvodnením, že žalovaná podala návrh na obnovu konania ešte v roku 2014 v dobrej viere, že bude v konaní úspešná vzhľadom na rozhodovaciu prax v obdobných veciach v danom čase. Argumentoval, že skutočnosť, že v priebehu konania s odstupom času sa zmenila rozhodovacia prax súdov bez zavinenia žalovanej, je dôvod hodný osobitného zreteľa na to, aby súd výnimočne v konaní nepriznal nárok na náhradu trov konania žiadnej strane.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 31. januára 2022 sp. zn. 7Co/50/2021 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania a vyslovil, že žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. K odvolacím námietkam žalobkyne uviedol, že nie je možné stotožniť sa s tvrdením, podľa ktorého žalovaná späťvzatie návrhu na obnovu konania vôbec neodôvodnila. Ak žalobkyňa poukázala na späťvzatie návrhu zo dňa 31. mája 2021 (č. l. 238 spisu), odvolací súd uviedol, že išlo o podanie samotnej žalovanej, pričom tomuto podaniu predchádzalo späťvzatie návrhu zo dňa 28. apríla 2020 (č. l. 221 spisu), ktoré podal právny zástupca žalovanej. V tomto späťvzatí vo vzťahu k trovám konania poukázal na skutočnosť, že návrh bol podaný ešte v roku 2014 a od tej doby sa zásadným spôsobom

zmenila rozhodovacia prax týkajúca sa danej problematiky, čo žalovaná predpokladať nemohla. Tvrdenie žalobkyne o iniciatívnom uvádzaní dôvodov vedúcich žalovanú k späťvzatiu zo strany prvoinštančného súdu, preto nepovažoval za pravdivé. Za dôvod hodný osobitného zreteľa pre použitie § 257 CSP považoval zmenu posudzovania prípustnosti dovolania zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na základe Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vydané vo veci Plz. ÚS 1/2018. Túto zmenu súdnej praxe, ku ktorej došlo po viac ako troch rokoch od podania návrhu na obnovu konania, žalovaná predvídať nemohla, uzavrel odvolací súd.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že žalobkyňa, ako strane sporu, súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1. Namietala, že jej nebolo doručené späťvzatie návrhu na obnovu konania, ktoré mal vykonať právny žalobca žalovanej. Žalobkyňa sa o tom, že by malo existovať dozvedela až z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu. Poukázala na to, že späťvzatie žaloby je úkon, ktorý je v zmysle ust. § 123 CSP podaním, ktoré je súd povinný zaslať žalovanej na vyjadrenie aj v zmysle čl. 9 CSP. Preto, ak je pravdou, že skôr ako vykonala späťvzatie návrhu na obnovu konania sama žalovaná (podaním zo dňa 31. mája 2021), vykonal späťvzatie jej právny zástupca, okresný súd bol povinný ho zaslať na vyjadrenie žalobkyni. O to viac, že tam údajne je uvedené aj zdôvodnenie späťvzatia, ktoré podľa uznesenia odvolacieho súdu malo zásadný vplyv na aplikovanie ust. § 257 CSP, teda nepriznanie náhrady trov žalobkyni, ktorá bola v konaní plne úspešná, keď preukázala, že predchádzajúci postup a rozhodnutia Okresného súdu, Krajského súdu aj Najvyššieho súdu vo veci obnovy konania boli neústavné. Porušenie práva na spravodlivý proces je o to závažnejšie, že žalovaná je dlhoročnou zamestnankyňou Okresného súdu, ktorá ako asistentka civilného senátu má v náplni práce okrem iného aj prípravu spisov na pojednávania, a teda určite veľmi dobre vedela, že ak podanie - späťvzatie návrhu na obnovu konania vykonal jej právny zástupca, tak opätovne doručovať súdu späťvzatie návrhu v tej istej veci je úplne zbytočné.

3.2. Vo vzťahu k aplikácii § 257 CSP dovolateľka uviedla, že zjednocujúce rozhodnutie ústavného súdu bolo prijaté za úplne iným účelom, než ktorý by mohol mať vplyv na zodpovedanie otázky, či je dôvodné priznať trovy konania alebo nie. Tvrдила, že o dovolaní proti uzneseniu odvolacieho súdu by bol NS SR rozhodoval aj keby nebolo prijaté zjednocujúce rozhodnutie ÚS s rovnakým výsledkom. Nepriznanie trov podľa § 257 CSP musí byť vždy výnimočným rozhodnutím, pri ktorého vydávaní je potrebné zvažovať všetky relevantné okolnosti toho, ktorého prípadu a rozhodovať na základe prísne reštriktívneho výkladu všetkých dôvodov hodných osobitného zreteľa. V čom, ako sa mala rozhodovacia prax zmeniť, z čoho to vyplýva, okresný súd neuviedol vôbec. Krajský súd potom zdôvodnil „zmeny rozhodovacej praxe“ len zjednocujúcim uznesením ÚS, čo, je možné hodnotiť len ako účelové a arbitrárne rozhodovanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania na základe obsahu (čl. 11 CSP v spojení s § 124 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná

nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

9. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia (obdobne pozri aj rozsudok ESĽP vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku č. 18990/91, 18.2.1997, § 27). V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru (rovnako tak v rozsudku vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku, § 29).

10. Právo účastníkov konania na doručenie procesných podaní ostatných účastníkov je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru odvolacieho súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkami predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby vypočuli jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, I. ÚS 276/2016, I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013).

11. Vychádzajúc z uvedeného bolo potrebné z preskúmaného spisu zohľadniť, že žalovaná zobrala návrh na obnovu konania späť nielen podaním z 3. augusta 2020 (č. I. 223), ale aj prostredníctvom právneho zástupcu podaním zo dňa 28. apríla 2020 (č. I. 221), ktoré žalobkyni doručené nebolo. V danom prípade ide o podanie, ktoré zasahuje do samotnej existencie konania, resp. jeho ďalšieho pokračovania, preto bolo nevyhnutné, aby sa s jeho obsahom oboznámila žalobkyňa. O to viac, keď na jeho základe súdy v základnom konaní rozhodli o nároku na náhradu trov konania strán. V zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia ESĽP je preto nevyhnutné konštatovať, že týmto postupom odvolacieho súdu, ktorý nedoručil predmetné podania protistrane, došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces, čo je potrebné považovať za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

12. Dôvodná je aj námietka dovolateľky týkajúca sa preskúmateľnosti dôvodov aplikácie § 257 CSP. Odvolací súd za dôvod hodný osobitného zreteľa považoval zmenu posudzovania prípustnosti dovolania zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na základe Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vydané vo veci Plz. ÚS 1/2018, ktorú zmenu súdnej praxe, ku ktorej došlo po viac ako troch rokoch od podania návrhu na obnovu konania, žalovaná predvídať nemohla. Neuvedol však už to podstatné, a to, aký vplyv mala táto zmena judikatúry na posudzovanie právnych podmienok návrhu na obnovu konania, pretože táto okolnosť by na posudzovanie aplikácie § 257 CSP mohla mať vplyv.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené bude úlohou odvolacieho súdu predmetné podanie doručiť dovolateľke a až následne pokračovať v odvolacom konaní. V prvom rade si bude musieť vyriešiť otázku zákonného sudcu súdu prvej inštancie. Na č. l. 233 sa nachádza podanie T.. L. A., v ktorom uvádza, že s ohľadom na osobu žalovanej, s ktorou je v priateľskom pomere, žiada o vylúčenie z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Zo spisu však už nevyplýva, ako bolo s týmto podaním naložené, resp. či bolo vydané rozhodnutie podľa § 50 ods. 2 CSP a s akým výsledkom.

14. So zreteľom na uvedené dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.